

Mnogovrstne novice.

* Novoizvoljeni škof Tržaško-Koparski gosp. dr. J. Dobrila je ustanovil 8 štipendij: pet po 100 gold. 80 krajc. v srebru, tri pa po 112 gold. av. v. na leto za učence iz Poreško-puljske škofije, kjer je poprej vladikoval. Slava!

* 19. dne t. m. je preteklo ravno 100 let, kar je na Dunajskem vseučilišču bila pod cesarico Marijo Terezijo vpeljana stolica za česki jezik in česko slovstvo. Prof. Šembera se je oni dan z zanimivim govorom spominjal imenovane stoletnice, prvega učitelja Josipa Zlobicega in pa razcveta česke literature od onega časa do današnjega dne.

* Podoba je, da nemčurski Štajarci nočejo slovenskih mladenčev v Mariborsko deželno vinorejsko šolo; vsaj izpraznjenih 4 štipendij po 120 gold. niso razpisali v nobenem slovenskem časniku, da bi Štajarski Slovenec razpis mogel brati. To je očitne graje vredno; al od druge strani je pa žalostno tudi to, da je ta šola nemška, čeravno na slovenski zemlji stoji in se z nogradi slovenske zemlje vkvarja ter pol milijona štajarskih Slovencev jo tudi denarno vzdržavati pomaga!

* Trtna uš (filoksera) se je prikazala tudi na Ogerskem. Blizo Pančove je pokončala 49 oralov vinogradov. Pravijo, da je grozni mrčes se tje spravil po Ameriških trsih, katere so pred 5 leti bili iz Dunaja dobili.

* Vina so na Francoskem pridelali letos nad 20 milijonov štrtinjakov, čeravno je trtna uš blizo 6 milijonov pokončala. Tudi na Ogerskem in Hrvaškem ga imajo toliko, da jim posode zmanjkuje.

Zabavno berilo.

Iz sodnijskega življenja.

Po spominu skušenega starega pravnika.

Spisuje Jakob Aléšovec.

IV.

Policijski komisar.

(Dalje.)

Kmalu za njim pripeljeta ona dva agenta tujca, s katerim se vsedeta v fijakarsk voz in se odpeljeta z njim.

Že drugi dan je stal pred mano v pisarni, kamor sem ga bil poklical, da ga zaslišim. Mogočno vstopi in ko zagleda mene, se zadere:

„S kako pravico se z mano tako ravna? Jaz sem Francosk državlján in vam dam pomisliti, da bom po našem poslancu na Dunaji zahteval eklatantno zadostenje. Moja pisma so v redu, tega ste se prepričali.“

„Tiho“, ga zavrnem jaz ostro, „premislite, da ste pred sodnikom in da imate le odgovarjati, ne prašati. Če se vam godí krivica, se bo to že skazalo in zadostenje vam ne bo izostalo. Najprvo mi povejte svoje imé!“

„Saj je v pismih: Evgene de Beauvillers, fabrikant.“

„Vaše pravo imé mi povejte, razumite?“

„Gospod! To je razžaljenje. Jaz nimam družega imena.“

„Pač, pač, le spominjajte se. Pred dvemi leti, ko ste bili še računski vodja pri trgovcu M. na D., so vas klicali Rihard Kravs, je-li?“

Pri teh besedah vprem svoje oči va-nj in zapazim, da se pretrese, al le za trenutek, potem pa zopet predrzno odgovori:

„Motite se, jaz nisem bil nikjer bukvovodja, moj oče se je z mano vred že davno v Pariz preselil. Premislite, da sem jaz premožen fabrikant.“

„Tim bolje za one, katere ste obškodovali, bodo vsaj kaj nazaj dobili.“

Daljno izpraševanje nima nobenega vspeha. Hudo delnik tají vse, kar mu očitam, pravi, da ni bil nikdar v tem mestu, in ko pokličem mladega trgovca in dva druga, ki sta bila isto noč pri igri nazoča ter se ga še dobro spominjala in ga zdaj prvi hip kot tistega „komisarja“ spoznala, trdi, da teh gospodov nikdar videl ni. Ker vidim, da danes ni nič spraviti iz njega, dam ga peljati zopet v samotni zapor, pričakovaje, da ga bo samota omehčila.

Kmalu za njim vstopi njegova žena, katero je bil policijski komisar peljal v hôtel. Povabil sem jo bil, da ji njeno nesrečo razložim, ker komisar je bil to le površno storil. Dva dni le in kako spremenjena je revica! Prej cveteče in polno lice ji je bilo vpadlo, žareče oko otemnelo in se pogobnilo in vsa postava se nekako posedla. Ta milovanja vredna podoba pred 2 dnevi še tako srečne ženske mi gre do srca, podam jej stol, kamor se zgrudi vsa spehana.

„Kaj bo, kaj bo!“ tarna francoski in solze se jej vderó vnovič, „moj soprog zaprt, jaz pa tuja in sama v tem mestu.“

Jaz jo skušam tolažiti tudi v francoskem jeziku; brž ko zasliši prvo besedo francosko, pogleda me s solznimi očmi in pravi:

„Vi govorite francoski? O, zdaj vse uganem! Vi ste vzrok moje nesreče, vi ste izdali mojega soproga, vi — vi hinavec!“

Ta zatožba me presune tako, da mi zamaši grlo in ne morem prave besede spraviti iz njega. Vendar se, svest si, da sem storil le svojo dolžnost, hitro ojačim in nagovorim revico vnovič:

„Jaz popolnoma vem ceniti vašo nesrečo, gospá, a prosim vas, da se toliko umirite, da vam natanko razložim, česa je obdolžen vaš soprog.“

Ko se je potem nekoliko umirila, jej povem vse, kar sem vedel. Vtisk mojih besedi je bil tak, da je revica nazadnje ob zavednost prišla in sem moral poklicati zdravnika, ki jo je v hôtel spremil. Tam je popolnoma obolela, huda mrzlica čutnic jo je spravila skoro na kraj groba. — — (Dal. prih.)

Naši dopisi.

Iz Gorice 14. okt. M. K. — Slušatelji kmetijskega tečaja so imeli 4. oktobra izlet v Lipico, kjer so ogledali kobilarijo ter videli žebce in kobile čisto arabskega plemena, pa tudi španjsko plemekrižano z arabskim itd. Ko so vse ogledali, česar so se teoretično o konjereji učili, so se peljali v Sežano na posestvo g. Polaja, ki je svoje goste preprijazno sprejel in jim pokazal čisto lepa goveda Marijadvorskega, Pincgavskega in Holandskega plemena. Pokazal jim jepa tudi svojo dobro uravnano vinsko klet, v kateri se zraven družih sodov nahajajo tudi štirje taki, ki vsak po 125 veder vina drže. Ti sodi so kamniti in s cementom dobro ometani. Tudi vrt imenovanega gospoda je prav lepo vredjen; videli smo tù, da se gosp. Polaj tudi s čebelarstvom in sadjerejo peča. Da na kratko povem, rečem: gosp. Polaj se sme res v gospodarstvu vsem dotičnim občanom v izgled postaviti. — Ko smo se od gosp. Polaja poslovili, smo šli na vrt Scaramanga čegar vrt je eden najlepših vrtov na Primorskem. Ko smo vrt ogledali, so se nam še nekatera ovčja plemena pokazala in pa goveda čistega Brnskega plemena. —

Ker bilo je že dve popoldne, smo se k skupnemu obedu v čitalnico napotili. Tu smo se prav dobro imeli in ne pozabili godu presv. cesarja, na kar nas je že na hiši čitalnični vihrajoča zastava opomnila, ter ga pozdravili z navdušeno napitnico. — Na večer nas je vlak peljal v Nabrezino, kjer smo 1½ ure drugega vlaka iz Trsta pričakovali. V znamenje občne radosti, ker je bil na ta dan praktičen razkaz prav interesanten, se je pri odhodu vlaka iz Nabrezine proti Gorici iz vagonov odmevalo lepo ubrano petje narodnih pesmi. — Zadnji izlet je bil 9. oktobra v Videm (Udine) na Laško, kamor smo se zjutraj po 8. uri z vlakom iz Gorice odpeljali in vozili po lepi ravnini med vinogradi. V Vidmu na kolodvoru so nas profesorji dotične akademije prav prijazno sprejeli in nas peljali na akademijo, kjer so nam razkazali vse do zdaj iznajdene stroje za obdelovanje zemljišč, in sicer stroj za košnjo, mlatilni stroj itd. fizikalne in kemične aparate, aparate, ki služijo za nauk vremenoslovja. Mudili smo se tukaj kaki 2 uri; potem pa se podali v gostilno „Italia“ k skupnemu obedu, pri katerem nas je osebno pozdravil predstojnik akademije s še tremi profesorji. Po želji imenovanih dragih nam gostov smo zapeli nekatere narodne naše pesmi, ki so bile z gromovito pohvalo od njih sprejete. Med obedom je gosp. predsednik akademije napil Slovonom oziraje se na Srbe jedernato zdravico. Po obedu so nas peljali v lično dvorano, katera je odločena za dramatične igre in za čitanje časopisov. Pokazali so nam potem še otročji vrt in dekliško šolo, kjer smo videli vse v odlično lepem redu. Konečno smo šli še na mestni vrt, na katerem se zraven sadnega drevja tudi gozdno drevje izrejuje. Ogledavši vse smo se podali, dasiravno že zelo trudni, na grad, od kodar smo si mesto in okolico ogledali. Zvečer po 8. uri smo se še poslovili od prijaznih profesorjev, ki so nas celi dan spremljevali, ter se odpeljali nazaj v Gorico, jako zadovoljni s tem, kar smo videli in doživeli v Vidmu.

V Gorici 24. okt. — Malo manjka, da ne začnemo gnjiti; najlepši naš mesec nam je dež pokvaril. Samo prve dni meseca smo imeli lepo vreme, potlej pa neprehoma dežuje. Kmetje ne morejo pšenice sejati. — Dež ima pa tudi svojo dobro stran za učitelje in učence. Nenavadni letošnji začetek šol — sred oktobra — se jim ne zdi tako čuden in zopern, kakor se je bilo bati; saj jih dež goni v šolo. Letos se je za srednji šoli (gimn. in realko) več novih učencev oglasilo ko zadnjih prejšnjih let. V gimnaziji imajo novincev menda čez 80, na realki tudi kakih 70. Tudi pripravljalnici obeh srednjih šol ste skor prenapolnjeni. Kar je pa najbolj čudno, je to, da se je za novo žensko izobraževališče oglasilo 20 Slovenk in 70–80 Lahinj. Se ve, da ne bodo vse — učiteljice, ampak hodile bodo v to šolo, da dosežejo višo omiko. Mnogo deklet je (pa le „sub rosa“ rečeno, da se gospicam ne zamerimo) že več ko 20 let starih. — Naša razstava učnih pomočkov je končana. Največe število obiskovalcev kaže zapisnik pretekle nedelje (17. okt.); bilo jih je namreč 500. Druge dni se je izdalo 200 do 400 vstopnic. Denarja se je nabralo nekaj manj ko 500 gold. „Jury“ ni še dovršila svojega dela. — Popis razstav, posnetek učiteljsko-konferencijskih obravnav in gosp. Klodič-ev italijanski govor — poslovenjen — bode se tudi v slovenskem jeziku priobčil. Osnovano je že tudi podporno društvo za uboge kandidatkinje učiteljstva. — Naš deželni šolski svet bode odsihmal redniše imel seje, ko do sedaj; — vsak mesec gotovo eno. Če bo g. namestnik zadržan, bode predsedoval tukajšnji c. kr. okrajni glavar (okolice Goriške) g. dvorni svetovavec baron Rechbach. — V Mnihovem je cesar podpisal našo deželno postavo, s katero sta

zdaj združena „okrajni“ in „krajni mestni šolski svet“ v enega samega — „mestnega“.

Pri sv. Ivanu poleg Trsta. (Vabilo.) Politično in bralno društvo za Tržaško okolico bode imelo 1. dne novembra pri sv. Ivanu v Kasteličevi dvorani ob 11. uri dopoldne svoj redni občni zbor. Dnevni red: 1) Sporočilo odborovo o društvenem delovanju. 2) Prošnja do sl. mestnega svetovilstva, naj se odpravijo sedanji okrajni glavarji in naj se volijo domači zaupni možje za župane. 3) Posamezni nasveti gosp. društvnikov. 4) Volitev novega odbora. Odbor.

Iz Postojne. (Dražba Muriških goved.) Poglavitni naš somenj — v dan sv. Luka — bil je letos posebno pomenljiv, ker bila je ta dan dražba izvrstne, od sl. kmetijske družbe Kranjske nakupljene goveje živine Muriškega plemena. K tej jako važni dražbi zbralo se je toliko ljudstva, da se je očitno razvidelo, da ne le Gorenec in Dolenec, temuč tudi Notranjec ima glavo na pravem kraju in da mu je mar za povzdigo domače, kmetu toliko koristne živinoreje. Že v petek popoldne pripeljala so se v 6 vagonih prekrasna goveda in od trenutka, ko so se postavila v hlev, bilo je pri njih vedno polno gledalcev; 26 telic in krav in 10 bikov je stalo ponosno v Lavrenčičevem hlevu, — sami sivci in sivke — in vse iz kraja je bilo toliko lepega života, toliko lepe rasti in barve, toliko živosti, da se je že pred dražbo lahko vedelo, da se bo vseh 30 repov z lahkoto oddalo. In res, na smajni dan, o napovedani uri se je jelo na velikem poštnem dvorišču toliko ljudstva zbirati, da je bilo veselje gledati. In ura odbije, bobnar zabobna in strežnik pripelje iz hleva prelepega bika, kateri se je tako mogočno obnašal, kakor da bi bila njegova vsa Postojna, in — kupca ni manjkalo za-nj ne za njegove druge in družice, in lahko in veselo se je razprodalo vse in še premalo je bilo; posebno telic bi se bilo še lahko oddalo. Razšli so se kmalu veseli posestniki z novim, nadepolnim blagom in na vse strani Notranjske razpeljala so se goveda, katera imajo biti kvas novi in boljši živinoreji! Pri srčno zahvalo izrekamo tedaj visokemu ces. kralj. ministertvu in sl. kmetijski družbi, da se nam je za majhne denarje pomagalo k izvrstnemu plemenu. Jako hvaležni pa smo tudi gosp. Seunigu, ki se je za nas žrtvoval in izljubezni do nas živinorejcev se potrudil v Štajarsko gorovje in tam od hleva do hleva gredeč iskal in izbiral, da hvaležnega čutila polni rečemo: „Blagorodni gospod! Izvrstne, prekrasne robe ste nam pripeljali! Bog Vas živi, pa pridite le kmalu v enacem poslu zopet v našo deželo! Gospodarjem pa priporočamo, naj si ta goveda v skrb vzamejo, z dobro krmo in v zadostni obilnosti krmijo ter se spominjajo, da — krava se molze pri gobcu, sicer pa tudi v vsem drugem in vzlasti v plemenjenji naj se ravna po poduku „umne živinoreje“, ki ga je spisal dr. Jan. Bleiweis.“

Iz Lesca na Gorenskem. (Prvi živinski sejm) smo imeli 21. dne t. m. Dolgo bilo se je treba poganjati in prositi, predno smo si ga priprosili; sedaj ga imamo. Da pa gospodje, ki niso nasprotovali dovolitvi sejma našega, niso napačno storili, razvidi se iz vspeha, kajti že prvi je bil obilo obiskan, da si je deževno vreme oviralo prignati živine od daljnih krajev; prignanih je bilo čez 260 goved in okoli 80 konj, nekaj ovac in kóz. Prodajala se je dobro plemenska in živina za mesarja. Na noge Gorenci!

Iz Ljubljane. (Odbor družbe kmetijske) je v svoji poslednji seji določil program obravnav občnega zbora, ki bode 24. dne prihodnjega meseca novembra. Živo izrečena je bila v tej seji želja, naj bi podružnice družbine ali posamezni družbeniki, ki imajo morebiti kak kmetijsk pridelek ali kako kmetij-

sko orodje, ki je ogleda vredno, razpostavili to ob-
čnemu zboru, in vsaj kake dni poprej poslali v druž-
bino pisarno. Od dr. Lukasa je družbi že došlo na-
znanilo, da njegova zelo hvaljena popotna sadna
sušilnica (Wanderobstdörre), ki so jo „Novice“ uni-
dan popisale, pride že ta teden v Ljubljano, da se raz-
stavi v občnem zboru. — V tej seji je odbor zahvalo
izrekel gosp. Seunigu in Šolmajerju, ki sta se na
Štajarsko in Koroško potrudila, da sta nakupila goved,
s katerimi so živinorejci po družbi došlih poročilih jako
zadovoljni; ob enem se je pa tudi sklenilo, gospodu
Hofsteterju, predstojniku podružnice Postojnske, in
gospodu Jugovicu, predstojniku podružnice Kranjske,
zahvalno pismo poslati za njuno skrb pri razprodaji
subvencijske živine v Postojni in Kranji, pa tudi onim
4 gospodom na Koroškem, ki so gosp. Šolmajerju na
roko šli pri nakupovanju živine, in pa gosp. And. Lav-
renčiču in gosp. Hen. Fentlerju v Postojni, uni,
da je goveda v svoj hlev brezplačno vzel, ta pa, da je
isto tako svoje veliko dvorišče prepustil za izvršitev
dražbe.

— (*Kmetijska šola na Dolenskem*), kakor iz goto-
vega vira slišimo, se ne bode še kmalu odprla. Neka-
teri govori liberalnih poslancev v poslednjem dežel-
nem zboru in morebiti še drugi posestvu Grmu nemili ma-
nèvri za koulisami so menda ustrašili novega gospoda
ministra kmetijstva tako, da zahteva novih razprav o
tej šoli.

— (*Iz seje deželnega odbora 23. okt.*) Pri konečni
skušnji učencev na vino- in sadjerejski šoli na Slapu
27. t. m. zastopa dr. Jož. Poklukar deželni odbor. —
Dopis deželne vlade, da se število žandarjev na Vr-
hniku pomnoži, vzel se je na znanje. — Odpoved dežel-
nega poslanca Primoža Pakiža kot namestnika uda
deželne komisije za uravnavo zemljiškega davka, nazna-
nila se bode prihodnjemu deželnemu zboru zaradi nove
volitve.

— (*O banki „Sloveniji“*) piše med drugim „Slo-
venec“ to-le: „Pot je zdaj banki gladka, odstranjene
so zapreke, ki so jo prej ovirale v delovanju, vse je
pometeno. Če občinstvo naše potisne voz in ga potiska,
mora iti naprej. Tedaj zaupanje, zaupanje! kli-
čemo. Vsak domoljub naj ne le sam zavaruje sebe in
svoje pahištvo pri „Sloveniji“, ampak naj prigovarja
tudi druge k temu. Če se bo to zgodilo, če bo zau-
panje banki pod rame seglo, potem ni dvoma, da se bo
ne le ohranila, ampak povzdignila se na tisto stopinjo,
na kateri ima biti zavod, katerega je osnovalo in oži-
vilo domoljubje, kateremu so bili botri najveljavniši
možje naroda našega.“

— Kdor hoče za svoje bolne zobe (zdravi zobje so
veliko dobro človeku, kar se potem še le najbolje spo-
znava, ko jih li) pomoči iskati pri vrlo izkušenem
dr. Tancerju iz Gradca, naj se podviza, kajti konec
tega tedna on zopet zapusti Ljubljano.

— (*Pogled v sodišče.*) Obravnavale so se pretekle
dni pred porotniki zopet nekatere zatožbe. Bralcem
„Novic“ iz zatožbe gosp. kaplana Koprivnikarja znani
kramar in bivši poštar Massel iz Šenčurja poleg Kranja,
čeravno od c. k. državnega pravdnika tožen zaradi hu-
dodelstva, da je 229 gold. 60 kr. poštnega denarja
vzmal in zatega del bil od c. kr. poštnega kontrolorja
službe odstavljen, je vendar peté odnesel zaporu zato,
ker je vkrajeni denar povrnil, še predno je nezvestoba
njegova bila naznanjena kaki gosposki. Poštni kon-
trolor je sicer Masselnovo onezvestenje brž objavil žu-
panu; al Masselnov zagovornik dr. Suppan je dokazoval,
da niti poštni kontrolor niti župan nista „gosposka“
in da je že pred zatožbo gosposki vkrajeni denar
pošti povrnil. Vsled te definicije ni obveljala zatožba dr-

žavnega pravdnika; porotniki so po takem Masselna —
nekrivega spoznali. — Tisti grozoviti človek, ki je v
Bledu svojo ženo ob tla vrgel, in tako dolgo po njej
hodil, da jej je želodec počil in je naglo umrla, — je
bil obsojen na 8 let težke ječe. Pred sodnijo ni hudo-
delnik razodel ne najmanjše iskricke kesanja in člove-
škega čutja. — Janez Židovn, ki je v Mošnjah v
krčmi s tremi pil, je domú gredé v poskušnji, kdo je
bolj močan, Franceta Pristavca z nožem tako zabodel,
da je ta čez nekaj trenutkov umrl. Fantalin je bil uboja
kriv spoznan in od sodnije na 15 mesecev ječe obsojen.
(Dat. prih.)

— Poslednja dednica mnogoznane premožne in po-
božne baronice Lichtenthurnove, gospodičina Marija
Mahkotova, je 23. dne t. m. 81 let stara umrla.
Hišo na Poljanah z dotičnim zemljiščem je volila v do-
brodelen namen, a vendar ne, kakor se je poprej go-
vorilo in bi želeti bilo, na pripomoč za napravo sila
potrebne deželne sirotišnice.

— (*Spominek za umrlega gosp. Petra Hitzingerja*)
je dodelan; včeraj ga je podobar Zajec peljal v Po-
stojno, kjer bode v kapelici na pripravnem mestu vzdian.
Gosp. Zajcu gre zaslužena očitna pohvala, da je obraz
pokojnega dekana živemu ves podoben. Doprsnica, kaka
2 čevlja visoka, je narejena iz Mokriškega belkastega
kamna, pod katero se na črnem marmorji z zlatimi pis-
menkami bere sledeči napis:

Peter Hitzinger,
rojen 29. junija 1812 v Tržiču, umrl 30. avgusta 1867
v Postojni, kjer je od leta 1859 bil farnik in dekan.
Za slavo Božjo gorečemu duhovniku in za blagor domo-
vine neutrudljivemu rodoljubi in pisatelju so postavili to
spomenico leta 1875 domoljubi slovenski.

Celi spominek je kakih 5 čevljev visok in v vsem
lično vredjen. Hvala domoljubom, ki so pripomogli v
to, da je za domovino našo mnogozasluženi rojak po
preteku 7 let dobil nagrobni spomin.

— (*Mladi umetnik Krežma*) se je s svojo sestrico
vred tudi v drugem koncertu odlikoval in sicer pred
poslušalci skoro samo slovenske stranke. Nemčurjev ni
bilo, ne da bi se jim mladeneč ne zdel umetnik na
goslih, ampak zato ne, ker je pokazal se v hrvaških
čevljih, tedaj v nekoliko slovanski noši. K temu ne
opomnimo nič drugega ko to: Posnemajmo mi Slovenci
nemčurje in ne hodimo v nemško gledališče poslušat
Lerchenfeldskih neslanih burk in drugih izmečkov, kateri
žalijo svetinje in nravo naroda našega. Če mi s svojimi
groši, za katere imamo tako več ko sto boljših potov,
ne bomo podpirali nemškega gledišča, bo kmalu skup
padlo, nemčurska peščica ga ni v stani vzdržati. Po-
tem bo tudi slovensko gledišče lože napredovalo.

— (*Darovi za kristjanske ubežnike iz Bosne in Er-
cegovine na Avstrijsko zemljo*): gosp. J. Kršič pri sv.
Katarini 2 gold., gosp. M. Sabljačan iz Glin 50 kr.

— (*Novomeška narodna čitalnica*) se bode, kakor
se nam poroča, 14. dan novembra preselila v novo po-
slopje „narodnega doma“ in ta veseli dan se bode po
premaganih mnogih in velikih ovirah slavil s primerno
svečanostjo. Slava rodoljubom, ki so se žrtvovali za
napravo lepe domače stvari.

— (*Naznanilo.*) Vaje pevskega zbora čitalničnega
začele so se 15. dne t. m. in se bodo nadaljevale redno
vsak torek in petek ob 8. uri zvečer v čitalnični pev-
ski sobi. Pevska šola za začetnike je vsako sredo
in soboto ob 8. uri zvečer, šola za gospodičine vsak
pondeljek in četrtek ob 6. uri zvečer. Kdor se želi vpi-
sati v šolo ali zbor, to lahko stori ob omenjenih urah.
— Naj pri tej priliki omenimo čast. občinstvu še to, da
sodelovanje vsega čitalničnega pevskega zbora ali

tudi le kakega oddelka zborovega zunaj čitalnice pri kaki veselici, pogrebu itd., dovoliti ali odreči ima pravico le pevski odbor, do katerega se je treba o tacih zadevah obrniti. Čitalničin odbor.

— (V podporo siromakom Hercegovinskim in Bosniškim), ki so pribežali na zemljo Avstrijsko-ogersko, dramatično društvo združeno z narodno čitalnico napravi v deželni gledališči v soboto 30. dne t. m. „veliko besedo“ s sledečim programom: 1. Koncertna ouvertura, zložil A. M., svira gledališki orhester. 2. Bendel — „Svoji k svojim“, zbor s čveterospevom, poje čitalniški pevski zbor. 3. Fr. Cegnar — „Graničar“, deklamuje gospod J. Kocélj. 4. Förster — „Samo“, veliki zbor s čveterospevom, poje čitalniški pevski zbor. 5. Fr. Jakš — „Elegija za cello“, gode gospod Leop. Pistrich s spremljevanjem orhestra. 6. Vogel — „Cigani“, veliki zbor s samospevom za tenor, poje gospod J. Meden in čitalniški pevski zbor. Po koncertu, prvokrat: 7. „Pokojni moj“, šaloigra v 1 dejanji po Francoski „Mon premier“, poslovenila gospá Lujiza Pesjakova. — Vstopnina je navadna, brez omejenja večje milostnosti. — Začetek ob 7. uri zvečer.

— (Že spet goveja kuga blizo nas!) V več krajih Dubrovniškega in Kotorskega okraja v Dalmaciji imajo to pošast, iz Turškega tje zanešeno.

— (Gosp. učitelj Stanonik) iz Starega trga pri Poljanah je stal preteklo soboto pred sodnijo v Novem mestu, tožen zavoljo znanih dogodeb pri volitvah za kupčijsko zbornico Kranjsko. Sodnija pa ga je nekrivega spoznala. Tedaj narodni mož ni bil obsojen, kar mora vsacega veseliti.

— (Konfiskacija „Novic“) je, kar zvemo iz uradne „Laibacherice“, deželna sodnija potrdila. To samo na sebi se nam ne zdi čudno, pač pa to, da je potrjena tudi druga konfiskacija iste številke, ki je zgodila se edino le po krivdi policije, in da vkljub temu je v ralsodbi naveden paragraf, po katerem se konfiscirane reči ne smejo več tiskati. Da je bil konfiscirani članek vnovič tiskan, tega so edino le gosp. Ahčinovi podložni krivi, nihče drug. Zoper tako čudno ralsodbo se bo vložila pritožba, kajti kako bi bile „Novice“ obsojene zaradi pregreška, ki ga je policijski komisar zakrivil!

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. — Iz zbornice poslancev imamo dozda dve važni razpravi omeniti: ena zadeva proračun državnih stroškov in dohodkov za prihodnje leto, druga ribško postavo. Minister denarstva je naštel stroške prihodnjega leta na 403 milijone 869.876 gold., tedaj stroškov zopet za 21 milijonov in 587.827 gold. več kakor dohodkov, katerih primanjka se ima pokriti s povišanim davkom in zajemom (posojilom). To je zelo osupnilo vse poslance, posebno pa še ustavoverce, ki nam v eno mer pridigovajo, da le njihova sistema Avstrijo pripelje v bolji stan! Po poročilu ministrovem odpadejo pa v prihodnjem letu tako imenovani „Stremajerjevi groši“, po takem tedaj ne bode več treba duhovnov naših deliti v 3 vrste: „subvencioniranih“, „nesubvencioniranih“ in pa „reprobiranih“. — Druga dogodba v državnem zboru, ki pa je zelo osupnila poslance naše (državnopravne) stranke, bila je ta, da je ministerstvo državnemu zboru v obravnavo izročilo postavo za ribštvo, katera po pravilu deželnih ustav od leta 1861 in državne temeljne postave od 21. decembra 1867 spada v področje deželnih zborov. Baron Baum in posebno naš Herman sta jasno dokazala ustavolom, če se obravnava te postave vzame

deželnim zborom; al le bob sta metala v steno v tem državnem zboru, ki je deželnim zborom celó vzel ustavno pravico, poslance voliti v državni zbor! Herman je v svojem govoru tako odkritosrčno in resnično razložil pogubno postopanje sedanje sisteme, da vsak pravi Avstrijan mora želeti, da bi njegov govor ne ostal — klic vpijočega v puščavi. Prihodnjič prinesemo ves Hermanov govor in danes le rečemo: slava, slava možu naše stranke! „Druge glave, druge misli!“ Tako moramo zaklicati, ako vidimo, da sedanje ministerstvo po vse drugačnih potih centralizma hodi, kakor je hodilo ministerstvo leta 1867, ko je družbi kmetijski Kranjski deželna vlada poslala izdelani načrt postave za varstvo ribštva s temi besedami: „Auf Grund der nebenfolgenden, mit dem k. Ministerial-Erlass vom 11. Jänner 1867 Z. 24/St. M. herabgelangten Regierungsvorlage für das Herzogthum Salzburg und das Königreich Böhmen soll eine Fischereiordnung für Krain mit Berücksichtigung der speziellen Bedürfnisse entworfen und als Regierungsvorlage für den krainischen Landtag vorbereitet werden.“ Tako je mislilo ministerstvo leta 1867 — anno 1876 pa centralizem celó ribe in rake v posamesnih deželah loviti prilastuje sebi — „ad majorem gloriam des volkswirtschaftlichen Aufschwunges!“

Iz Turškega bojišča. — Bitve, ki so bile skonc tako goste, so na obeh krajih, v Bosni in Hercegovini, zelo prenehale. Ustajniki po hribih in od narave zavarovanih krajih vtaborjeni skrbno opazujejo Turške čete in jih prijemajo le pri ugodnih prilikah, da jim vzamejo živeža in streliva. Ker se zima bliža, se je na obeh krajih mnogo spremenilo. Zima namreč tare oboje, posebno pa Turke, katerim ljudi sicer ne manjka, pač pa vsega družega, zlasti za zimo pripravne obleke. Zdaj že veliko trpé pred mrazom in gladom, več še, ko po ustajniških puškah. Okoli Trebinja, v katerem so Turki že delj časa zaprti, pričela se je goveja in konjska kuga, ki se je že v Dalmacijo zatrosila. Splošna misel je ta, da Turčija celo zimo ne bo v stanu vzdržati vojske. — Begunov je na Avstrijsko-ogerski zemlji toliko, da naša vlada po poročilih Peštanskih listov za nje izdá po 10.000 gold. na dan; vsak odraslen možak dobiva po 7 krajc., ženske in otroci pa po 3½ kr. na dan. — O turških grozovitostih, ki jih uganjajo celó na Srbski in Avstrijski zemlji, listi vedno še poročajo. — Srbska in Črna-gora ste še zdaj mirni, v Srbiji je postal prvi minister Kaljević, ki pri Slovanih ni posebno v dobrem spominu. Pri Bojini, kjer so bile 21. in 23. hude bitve, vodi ustajniško četo mladi Peter Karadjordjević pod imenom Mrkunić. To utegne pomenljivo biti za kneza Milana, v katerem, kakor se vidi, ni več prave krvi Obrenovičev. Zato je pa narod pri ženitvi njegovi se zelo mrzlo obnašal. Pri pojedini je knez napil samo Ruskemu caru. — Koliko je Turčija dolžna samo Angležem, o tem prinaša „Augsb. Allg. Ztg.“ natančna poročila. Po teh je več ko dve tretjini vseh Turških državnih zadolžnic v Angleških rokah, tako da od 110 milijonov gold., katere Turčija plačuje vsako leto za obresti, gré na Angleško najmanj 70 milijonov. Po konkursu Turškem zgubé Angleži vsako leto najmanj 37 milijonov. Zato se je njihovo prijateljstvo brž premenilo v sovrašтво in Turčija je zgubila vse svoje prejšnje prijatelje — izvzemši menda Avstrijo.

Kursi na Dunaji 22. oktobra.

5% metaliki 69 fl. 40 kr.

Narodno posojilo 73 fl. 90 kr.

Ažijo srebra 104 fl. 95 kr.

Napoleoniori 9 fl. 11 kr.